

Araştırma Makalesi

Covid-19 Pandemisinde Hizmete Devam Eden Kargo Sektörü Çalışanlarında

İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği (İSİG) Algısı ve Tutumları

Alper MERT¹

ORCID: 0000-0002-4366-9826

Hakan TÜZÜN²

ORCID: 0000-0002-6376-8979

Mustafa Necmi İLHAN³

ORCID: 0000-0003-1367-6328

Meral SAYGUN⁴

ORCID: 0000 0003 4238 587X

DOI: 10.54752/ct.1266876

Öz: İnternet alışverişine olan eğilim COVID-19 salgını ile ivme kazanmış ve bu durum kargo sektörü çalışanlarının çalışma koşullarını etkilemiştir. Çalışma şartlarındaki değişikliklerin ve çalışanların pandemi sürecine ilişkin algı ve tutumlarının belirlenebilmesine yönelik yapılan bu çalışma kapsamında sendika üyesi 469 kargo çalışanı ile çevrimiçi anket gerçekleştirilmiştir. Araştırma soruları kapsamında kurulan hipotezler, istatistiki yöntemlerle test edilmiştir. Anket sonuçları, pandemi döneminde kargo sektöründe çalışanların

¹ Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü (Sorumlu Yazar), alper.mert@tubitak.gov.tr

² Dr. Öğr. Üyesi Gazi Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Anabilim Dalı, drtuzunh@yahoo.com

³ Prof. Dr. Gazi Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Anabilim Dalı, mnihan@hotmail.com

⁴ Prof. Dr. Kırıkkale Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Anabilim Dalı, meralsaygun@yahoo.com

MERT, A., TÜZÜN, H., İLHAN, M.N, SAYGUN, M. (2022) "Covid-19 Pandemisinde Hizmete Devam Eden Kargo Sektörü Çalışanlarında İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği (İSİG) Algısı ve Tutumları", Çalışma ve Toplum, C.2, S.77. s. 1352-1378

Makale Geliş Tarihi; 16.01.2023 - Makale Kabul; 14.03.2023

çalışma sürelerinde (%64) ve hizmet verdiği insan sayısında (%83) artış olduğunu göstermiştir. İş yerlerinde temizlik, maske ve mesafe önlemlerinin büyük oranda uygulandığı ancak mesai saatlerinin düzenlenmesi, çalışan sayısının asgari seviyede tutulması vb. tedbirlere başvurulmadığı belirlenmiştir. Ankete katılanların %70'i pandemi döneminde İSİG eğitimi almıştır. KKD kullanımı cinsiyet, yaş grupları, eğitim durumu, iş yerindeki görev ve İSİG eğitim durumuna göre farklılık göstermemektedir. İSİG eğitiminin en önemli katkıları; çalışma arkadaşları ile sosyal mesafe uygulamaya özen gösterme, maskenin hijyen kurallarına uygun kullanımı ve maske türleri arasındaki farkları öğrenme konularındadır. İSİG eğitimi alanlar, pandemi döneminin İSİG açısından daha başarılı yürütüldüğünü düşünmektedir. Sonuç olarak kargo çalışanları iş yükü, çalışma stresi, sağlık riskleri vb. birçok açıdan pandemiden olumsuz anlamda etkilendiklerini ancak alınan İSİG önlemleri ve genel tedbirler ile bu risklerin bertaraf edildiğini düşündükleri tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Kargo çalışanları, İSİG, COVID-19 pandemisi
Occupational Health and Safety (OHS) Perceptions and Attitudes in Cargo Sector Employees Continuing to Service During the COVID-19 Pandemic

Abstract: The trend towards online shopping is gaining momentum with the COVID-19 pandemic has affected the working conditions of cargo sector employees. This research was conducted by applying an online questionnaire to 469 union-member cargo sector employees to determine the changes in working conditions and their perceptions and attitudes towards the pandemic. The hypotheses established within the scope of the research questions were tested with the Chi-Square test. The survey results showed an increase in the working hours of the cargo sector employees (64%) and the number of people they served (83%). It has been determined that while hygiene, mask usage, and social distance measures were generally applied in workplaces, measures such as regulating working hours and keeping the number of employees at a minimum level still needed to be implemented. 70% of the respondents received OHS training during the pandemic. Gender, age groups, education level, job description in the workplace, and OHS education level do not make any difference in using PPE. It has been determined that the most important contributions of OHS training are practicing social distancing with colleagues, using the mask by hygiene rules, and learning the differences between masks. There is a higher rate of thought that the

pandemic is carried out successfully in terms of OHS in those who receive OHS training. As a result, cargo sector employees stated that the pandemic adversely affected their workload, work stress, and health risks. However, they also thought these risks were eliminated with OHS measures.

Key Words: Cargo workers, OHS, COVID-19 pandemic

Giriş

Dünyanın genelini ya da belirli bir bölgesini etkileyen salgın hastalıkların varlığı, insanlık tarihi kadar eskidir. Çin'in Vuhan kentinde ortaya çıkan COVID-19 kısa sürede tüm dünyaya yayılmış ve 11 Mart 2020 tarihinde Dünya Sağlık Örgütü küresel salgın (pandemi) ilan etmiştir (Dünya Sağlık Örgütü, 2020; T.C. Sağlık Bakanlığı COVID-19 Bilgilendirme Platformu, 2020).

Sınır kapılarının kapatılması, karantina uygulanması, seyahat kısıtlamalarına gidilmesi ve kişisel koruyucu donanım (KKD) kullanma zorunluluğu getirilmesi COVID-19'un bulaş riskini azaltmak için pek çok ülke tarafından uygulanan çeşitli önlemlerden en yaygın olanlarıdır (Biddlestone, Green, & Douglas, 2020; WeCope, 2020; Diğvijay S., Ankit Kumar, Pushpa, & Nagendra R., 2021; Bozdağ, 2021).

İnsan sağlığını olumsuz yönde etkileyen salgın hastalıklarla ilgili işçi sağlığı ve iş güvenliği (İSİG) risk değerlendirmelerinin yapılması ve bunların sonuçlarına göre yüksek riskli iş kollarından başlamak üzere alınmış önlemlerin etkinliğinin ve yeterliliğinin belirlenmesi, çalışan sağlığının korunması için oldukça önemlidir (American College of Occupational and Environmental Medicine, 2020; Birleşik Krallık Sendikalar Kongresi, 2022).

Sağlık hizmetleri başta olmak üzere temel hizmetlerde istihdam edilen işgücü sınıfının COVID-19'a yakalanma oranının daha yüksek olduğu bilinmektedir (Hawkins D. , 2020). COVID-19 benzeri bulaş riski çok yüksek hastalıkların işyerleri için doğrudan ve dolaylı etkileri söz konusudur. Bu tür hastalıklar sadece çalışanların sağlığını bozmakla kalmayıp işverenleri de devamsızlık, artan sağlık maliyetleri ve düşük üretkenlik gibi sorunlarla karşı karşıya bırakabilmektedir (Kurgat, ve diğerleri, 2019).

Amerika Birleşik Devletleri Hastalık Kontrol ve Önleme Merkezleri ve Çalışma İstatistikleri Bürosu verilerine göre 2009 yılı Eylül-Kasım ayları arasında yaklaşık 26 milyon çalışanın H1N1 (domuz gribi) ile enfekte olmuş olabileceği ve bu tarih aralığındaki herhangi bir haftanın en az bir kısmında ücretli izin alan çalışan sayısının yaklaşık 18 milyon olduğu göz önünde bulundurulduğunda, 8 milyon çalışanın hasta halde çalışmaya devam etmiş olabileceği değerlendirilmektedir (Robert & Miller, 2010).

Viral hastalıkların bulaş riskinin çok yüksek olması nedeniyle hasta çalışanların işyerlerinde bulunması, bir halk sağlığı sorunudur. Hastayken işe

gidenlerin, yaklaşık 7 milyon çalışma arkadaşına H1N1 virüsünü bulaştırmış olabileceği tahmin edilmektedir (Robert & Miller, 2010).

Ülkemizde pandemi önlemleri çerçevesinde bazı işyerleri tamamen kapatılırken bazıları için gerekli tedbirlerin alınması şartı ile çalışma izni verilmiştir. İşyerlerinde bulaş riskini en aza indirmek için alınması gereken önlemlerle ilgili olarak çeşitli kamu kuruluşları ve meslek örgütleri tarafından bildireler, afişler vb. yayınlanmış ve bu tedbirlerin uygun şekilde hayata geçirilebilmesi için işverenlerin, iş güvenliği uzmanları ve işyeri hekimleri ile birlikte hareket etmesi istenmiştir (Ateş, 2020).

Yaptığı iş nedeniyle toplumla sürekli etkileşim halinde olan çalışanlar, COVID-19'a yakalanma açısından yalnızca kendilerini yüksek risk altına sokmamakta, hastalığın yayılmasına neden olan bir odak haline gelebilmektedir. Bu nedenle çalışanlarının temas ve bulaş riski daha yüksek olan sektörlerin tespiti, halk sağlığının korunması açısından önemlidir. Sağlık sektörü, koruyucu hizmetler (polis memurları, ceza infaz memurları, itfaiyeciler vb.), ofis ve idari destek birimleri (kuryeler, kargo çalışanları ve hastane hizmetleri temsilcileri vb.), eğitim sektörü (okul öncesi ve gündüz bakım öğretmenleri vb.) ve sosyal hizmetler (toplum sağlığı çalışanları, sosyal hizmet görevlileri vb.), çalışanları ayda en az bir kez enfeksiyon/hastalık belirtisi gösteren ve sık sık enfeksiyona maruz kalan sektörler olarak tespit edilmiştir (Baker, Peckham, & Seixas, 2020).

Amerika Birleşik Devletlerinin Massachusetts eyaletinde sağlık desteği, nakliye ve malzeme taşıma işleri çalışanları dâhil olmak üzere 11 meslek grubunda COVID-19'a bağlı ölümlerin, genel ölüm oranından daha yüksek olduğu tespit edilmiştir (Hawkins, Davis, & Kriebel, 2021).

Bu çalışmada COVID-19 pandemisi döneminde kargo sektörü çalışanları açısından risklerin ve bu risklerin ortadan kaldırılması veya en aza indirilmesi adına İSİG uygulamalarında yapılan değişiklik/düzenlemelerin belirlenmesi ve COVID-19 salgını ile ilgili kargo sektörü çalışanlarının algılarının ve tutumlarının incelenmesi hedeflenmiştir.

Araştırma Amacı ve Yöntemi

Çalışma kapsamında pandemi döneminde iş yoğunluğu artan ve farklı kişilerle temas etme potansiyeli yüksek olan kargo sektörü çalışanlarının, pandemi dönemi çalışma koşullarındaki değişimin, tedbirlere ve pandemiye yönelik yaklaşımlarının ve İSİG açısından alınan tedbirlerin detaylarının belirlenmesi amaçlanmıştır.

Bu amaç doğrultusunda pandemi döneminde kargo sektöründe çalışanlarla yapılan ankette elde edilen veriler ile KKD kullanımının cinsiyet, yaş, eğitim durumu, iş yerindeki görev ve pandemi döneminde İSİG eğitimi alma durumlarına göre farklılık gösterip göstermediği araştırılmıştır.

İSİG eğitimi alma durumunun, pandemi önlemlerine (el yıkama, ofis/şube vb. kapalı ortamlarda maskenin kullanımı, çalışma arkadaşları ile sosyal mesafe

uygulama ve yemek yerken veya bir şeyler içerken kullanılan maskenin akıbeti) uyulması açısından farklılık oluşturup oluşturmadığı çalışma kapsamında ele alınmış bir diğer araştırma sorusudur.

Kargo sektörü çalışanlarının pandemi dönemindeki çeşitli konularda algı ve tutumlarının belirlenebilmesine yönelik olarak; (i) İSİG eğitimi alma durumunun, (ii) mesleki risk faktörlerinin medyada ne derece yer bulduğu fikrinin ve (iii) salgın hastalıktan korunmak için alınan önlemlerin yeterliliği ile ilgili düşüncelerinin, pandemi sürecinin İSİG açısından başarılı bir şekilde yürütülüp yürütülmediği algısında değişikliğe neden olma durumu çalışma kapsamında araştırılmıştır.

Meslekleri nedeniyle virüs kapmış kişilerle doğrudan temas etme risk algısının kargo çalışanlarının müşterilerini sosyal mesafe konusunda uyarma ve salgın hastalığa yakalanma korkusu ile ilgili farklılık yaratıp yaratmadığı, çalışma kapsamında incelenmesi hedeflenmiş bir diğer konudur.

Son olarak, kargo çalışanlarının COVID-19 aşısı ile ilgili düşünceleri ve aşı düşüncelerinin pandemi dönemi ile ilgili algılarına göre farklılık gösterip göstermediğinin de ortaya koyulması amaçlanmıştır.

Yukarıda ifade edilen amaçlara ulaşabilmek için kargo sektörü çalışanları ile yapılacak ankette yer alacak soruların en uygun şekilde belirlenebilmesi adına, COVID-19 salgınının ülkemizde görülmeye başlandığı andan itibaren T.C. Sağlık Bakanlığı tarafından <https://covid19.saglik.gov.tr/> uzantılı internet sitesinde yayınlanan rehberlerin (özellikle sektörler için çalışma rehberleri), kılavuzların, formların, afişlerin ve broşürlerin tamamı incelenmiştir. Kargo sektöründeki muhtemel çalışma ortamı ve koşulları dikkate alınarak çalışılan konu ile ilgili olabilecek tüm bilgiler derlenmiştir.

Benzer şekilde, T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (ÇSGB) tarafından çeşitli sektörler için yayınlanan tüm bilgi kartları, kontrol listeleri, salgın hastalıkla ilgili olarak İSİG profesyonellerinin işyerlerinde alıracığı önlemlere ilişkin dokümanlar ve yine söz konusu bakanlık tarafından yayınlanan Yeni Tıp Koronavirüsle Mücadele Kapsamında İş Yerlerinde Alınacak Önlemlere İlişkin Kılavuz incelenmiştir.

Uygulanacak ankete ilişkin sorular oluşturulurken, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) tarafından “COVID-19 ve Toplum: Salgının Sosyal, Beşeri ve Ekonomik Etkileri Sorunlar ve Çözümler” başlığı ile çıkarılan özel bir çağrı kapsamında desteklenen projelerden elde edilen bulgulardan faydalanılmıştır (TÜBİTAK, 2021).

Orta Doğu Teknik Üniversitesi Afet Yönetimi Uygulama ve Araştırma Merkezi tarafından düzenlenen Türkiye'nin Afet Risk Yönetimi 23. Yuvarlak Masa Toplantısının COVID-19 ve İş Güvenliği oturumundan edinilen bilgiler de anket soruları hazırlanırken dikkate alınmıştır (ODTÜ Afet Yönetimi Uygulama ve Araştırma Merkezi, 2021).

Özellikle ilk kapanma döneminde (23 Mart-1 Haziran 2020) kargo sektörünün artan iş yükü ile ilgili basında yer alan haberler, röportajlar ve yorumlar (Evrensel İnternet Gazetesi, 2020; Habertürk İnternet Gazetesi, 2020; Medyascope Haber Sitesi, 2020; T24 İnternet Gazetesi, 2020; Dokuz8Haber Sitesi, 2020) anket soruları oluşturulurken göz önünde bulundurulmuş diğer kaynaklardır.

Anket soruları oluşturulurken yararlanılan kaynaklar Çizelge1’de özetlenmiştir.

Çizelge 1: Anket soruları oluşturulurken göz önünde bulundurulmuş kaynaklar

Soru Türü	Kaynak
Demografik sorular (6 soru)	ÇSGB
Çalışma şartlarına ilişkin sorular (6 soru)	ÇSGB, Basın Yayın
İSİG uygulamalarına ilişkin sorular (30 soru)	ÇSGB, Sağlık Bakanlığı, ODTÜ
Pandemi dönemi algı ve tutumlarına ilişkin sorular (16 soru)	TÜBİTAK, Basın Yayın

Anketin çevrimiçi yapılabilmesi için hazırlanan anket soruları yüksek katılımın sağlanabilmesi adına görsel olarak zenginleştirilerek bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Anketin hem cep telefonundan hem de bilgisayardan kolaylıkla cevaplanabilir bir yapıda olması sağlanmıştır.

Ülkemizde geniş bir yelpazede faaliyet gösteren önemli kargo firmalarının üyesi olduğu Türkiye Kargo, Kurye ve Lojistik İşletmecileri Derneği (KARİD) nezdinde anketin üye firmaların çalışanlarına yapılabilmesiyle ilgili girişimlerin sonuçsuz kalmasının ardından kargo sektöründeki sendikal yapılanmanın incelenmesine geçilmiş ve T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından yayınlanan 2020 yılı çalışma hayatı istatistiklerine göre “Taşımacılık” iş kolunda faaliyet gösteren iş yerlerinde çalışanların yaklaşık %10’unun sendika üyesi olduğu anlaşılmıştır (Çalışma Genel Müdürlüğü, 2021). Bu iş kolundaki çalışanların üye oldukları sendikalara göre dağılımı Çizelge 2’de gösterilmektedir.

Çizelge 2: Taşımacılık iş kolu çalışanlarının üye oldukları sendikalar ve sayıları (Çalışma Genel Müdürlüğü, 2021)

Sendika Adı	Üye Sayısı
DEMİRYOL-İŞ (Türkiye Demiryolu İşçileri Sendikası)	19 287
HAVA-İŞ (Türkiye Sivil Havacılık Sendikası)	24 085
TÜMTİS (Tüm Taşıma İşçileri Sendikası)	11 650
NAKLİYAT-İŞ (Türkiye Devrimci Kara Nakliyat İşçileri Sendikası)	4 387
KARSAN-İŞ (Taşımacılık ve Kargo Sanayii İşçileri Sendikası)	1 837
ÖZ TAŞIMA İŞ SEN (Öz Hava, Kara ve Demiryolu Taşıma İş Sendikası)	20 717
MOTO-KUR-SEN (Motorlu Kurye İşçileri Sendikası)	31
HAVA-SEN (Havayolu Çalışanları Sendikası)	1 170
ÖZ TAŞIMACILIK-İŞ (Hava Demiryolu Kara Taşımacılığı ve Kargo Kurye İşçileri Sendikası)	500
PTT KARGO-SEN (Posta Transfer, Taşımacılık ve Kargo İşçileri Sendikası)	2 713

Anket, Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu (TÜRK-İŞ) çatısı altında faaliyet gösteren Tüm Taşıma İşçileri Sendikasının (TÜMTİS) örgütlü olduğu kargo şirketlerinde sendika üyesi işçilere uygulanmıştır. TÜMTİS üye sayısı göz önünde bulundurularak örneklem büyüklüğü 372 kişi olarak tespit edilmiştir. Hazırlanan anket sorularını içeren birörnek kaynak konum belirleyici (uniform resource locator, URL), TÜMTİS üyesi işçilere, sendika aracılığı ile kısa mesaj (SMS) olarak iletilmiş ve 502 kişi anketi cevaplamıştır.

Anket, 6'sı demografik olmak üzere toplam 58 sorudan oluşmakla birlikte bazı soruların alt kırımları da dikkate alındığında toplam soru sayısı 73 olmaktadır. Bu soruların 38 tanesi zorunlu, 35 tanesi ise seçmeli soru şeklindedir.

Anket, "Hâlihazırda kargo sektörü çalışanı mısınız?" sorusu ile başlamaktadır. 502 anket katılımcısından 33'ü kargo sektörü çalışanı olmadığını beyan etmiş olup çalışma kapsamında bu kişilerin verdiği cevaplar dikkate alınmamıştır. Katılımcıların cevaplama motivasyonunu yüksek tutmak ve katılımcılara konfor sağlamak için anket soruları hazırlanırken 14 adet görsel kullanılmıştır.

Anket sorularının kendi içerisinde tutarlı olup olmama durumu iç tutarlılık analizi ile test edilmiştir. Tutarlılık analizinde alfa katsayısı (Cronbach's Alpha) kullanılmıştır. 31 zorunlu soru (demografik sorular hariç) üzerinden yapılan tutarlılık analizine göre alfa tutarlılık katsayısı 0,73; 33 seçmeli soru da dâhil edilerek 64 soru üzerinden yapılan tutarlılık analizinde ise alfa tutarlılık katsayısı 0,85 olarak hesaplanmıştır.

Kargo sektörü çalışanlarının pandemi döneminde çalışma şartlarındaki değişimi, İSİG uygulamalarını ve pandemi dönemi algı ve tutumlarını belirlemek için oluşturulan soru gruplarının alfa tutarlılık katsayıları Çizelge 3’de verilmiştir.

Çizelge 3. Soru grupları için tutarlılık katsayıları

Soru grubu	Cronbach’s Alpha tutarlılık katsayısı
Çalışma şartlarındaki değişim	0,70
İSİG uygulamaları ve KKD kullanımı	0,83
Pandemi dönemi algı ve tutumları	0,58

Araştırma sorularına uygun olarak oluşturulan hipotezlerin test edilmesinde kategorik olarak sınıflandırılmış iki ya da daha fazla sayıda grup arasında anlamlı bir fark olup olmadığının belirlenmesinde kullanılan Ki-Kare Testi (Chi-Square Test) kullanılmıştır. SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) programı yardımıyla gerçekleştirilen söz konusu testlerde 0,05 anlamlılık düzeyi dikkate alınmıştır.

Araştırma Bulguları

Demografik Bulgular

Anketin iletildiği anda hâlihazırda kargo çalışanı olan anket katılımcısı 469 kişinin demografik yapısı Çizelge 4’de verilmektedir. Çalışmaya katılan kişilerin cinsiyet dağılımları incelendiğinde %10,7’si kadın, %89,3’ü erkektir. 30-34 yaş aralığında olanlar, kargo çalışanları arasında en yüksek orana (%24,1) sahiptir. Kargo çalışanlarının eğitim durumları incelendiğinde lise mezunu olanların oranının (%44,3) en yüksek olduğu görülmüştür. Ankete katılanların büyük çoğunluğunun (%78,5) İstanbul’da çalıştığı anlaşılmaktadır.

Çizelge 4: Ankete katılan kargo çalışanlarının demografik bulguları

Demografik veriler		Sayı (N)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	50	10,7
	Erkek	419	89,3
Yaş grupları	18-24 yaş	61	13,0
	25-29 yaş	82	17,5
	30-34 yaş	113	24,1
	35-39 yaş	83	17,7
	40-44 yaş	63	13,4
	45 yaş ve üzeri	67	14,3
Eğitim durumu	İlköğretim	158	33,7
	Lise	208	44,3
	Ön Lisans	55	11,7
	Lisans	46	9,8
	Lisansüstü	2	0,4
Çalışılan il	İstanbul	368	78,5
	Kocaeli	43	9,2
	Sakarya	16	3,4
	Erzurum	12	2,6
	Tekirdağ	11	2,3
	Samsun	6	1,3
	Diğer	13	2,7

Katılımcıların iş yerlerindeki görev dağılımları incelendiğinde, %30,7'si araçlı kurye, %29,9'u bilgisayar operatörü (müşteri temsilcisi), %13,6'sı şoför, %10,7'si yaya kurye, %7,9'u tahmil/tahliye işçisi (aktarma merkezi) çalışandır (Çizelge 5)

Çizelge 5: Katılımcıların iş yerindeki görev dağılımları

İş Yerindeki Görev	Sayı (N)	Yüzde (%)
Araçlı kurye	144	30,7
Motorlu kurye	1	0,2
Yaya kurye	50	10,7
Şoför	64	13,6
Bilgisayar operatörü (müşteri temsilcisi)	140	29,9
Tahmil/tahliye işçisi (aktarma merkezi)	37	7,9
Şube/aktarma merkezi yöneticisi (müdürü/sorumlusu)	13	2,7
Diğer personel (temizlik vb.)	20	4,2

Çalışma Şartlarına İlişkin Bulgular

Kargo çalışanlarının %95,9'u pandemi döneminde çalışma şeklinde (tam zamanlı, yarı zamanlı, uzaktan çalışma) herhangi bir değişiklik yaşamamış ve tam zamanlı çalışmıştır. Bununla birlikte anket katılımcılarının %63,6'sı çalışma süresinin arttığını, %83,4'ü ise hizmet verilen insan (ya da dağıtılan kargo) sayısında artış olduğunu ifade etmiştir (Çizelge 6)

Çizelge 6: Pandemi döneminde çalışma şartlarındaki değişikliklere ilişkin bulgular

	Sayı (N)	Yüzde (%)
Çalışma Şeklindeki Değişiklik		
Herhangi bir değişiklik olmadı (Tam zamanlı çalıştım)	450	95,9
Yarı zamanlı/Dönüşümlü çalıştım	14	3,0
Evden çalıştım	5	1,1
Çalışma Süresindeki Değişiklik		
Önemli bir değişiklik olmadı	162	34,9
Arttı	295	63,6
Azaldı	7	1,5
Hizmet Verilen İnsan Sayısındaki (ya da Dağıtılan Kargo Sayısındaki) Değişiklik		
Önemli bir değişiklik olmadı	67	14,4
Arttı	387	83,4
Azaldı	10	2,2

İSİG Uygulamaları ve KKD Kullanımı ile İlgili Bulgular

Ankete katılan kargo çalışanlarının %41,8'i servis kullanmaktadır. Katılımcıların yaklaşık olarak %65'i servis araçlarında her zaman ya da çoğu zaman alkol bazlı el antiseptiği bulundurduğunu bildirilmiştir. Servis kullanan çalışanlar %70,6 oranla servis içi oturma düzeni (aynı kişinin her gün aynı koltukta gidip gelmesi, koltuklara aralıklarla oturma vb.) ile ilgili düzenleme yapıldığını ifade etmişlerdir (Çizelge 7).

Çizelge 7: Servis kullanımına ve serviste alınan önlemlere ilişkin bulgular

	Sayı (N)	Yüzde (%)
Servis Kullanımı		
Evet	194	41,8
Hayır	246	53,0
Ara sıra	24	5,2
Servis Araçlarına Alkol Bazlı El Antiseptiği Konulma Durumu		
Her zaman/Çoğu zaman	141	64,7
Ara sıra	34	15,6
Nadiren/Hiçbir zaman	43	19,8
Servis İçi Oturma Düzeni ile İlgili Düzenleme Yapılma Durumu		
Evet	154	70,6
Hayır	64	29,4

Kargo çalışanlarının %32,1'i sosyal mesafenin sağlanmadığı ofis vb. ortamlarda, oturma düzeninde bir değişiklik yapıldığını belirtirken çalışan sayısının asgari seviyede tutulması için herhangi bir planlamanın yapılmadığını ifade edenlerin oranı %80'dir.

Çalışanların %42,9'u kullanılan ekipmanların çalışmaya başlamadan önce günlük olarak genel temizliği ve dezenfeksiyonunun genellikle yapıldığını bildirmektedir. Virüsten korunma amaçlı kullanılmış olan maske, eldiven vb. için ayrı bir atık kutusu oluşturulmadığını bildirenlerin oranı %54,3'ü, elle temas gerektirmeyen çöp kutularının yerleştirilmediğini bildirenlerin oranı ise %59,9'dur. Çalışanlar, %78,2 oranla, su sebillerinin ve çay makinelerinin kullanımının durdurulduğunu ifade etmişlerdir.

Anket katılımcıları %38,4 oranla tuvalet, banyo ve lavabolarda her zaman yeterli miktarda kişisel hijyen malzemesi bulunduğunu belirtmektedir. Tuvalet, banyo ve lavaboların sıklıkla dezenfekte edildiğini bildirenlerin oranı ise %51'dir (Çizelge 8).

).

Çizelge 8: Çalışma ortamında alınan önlemlere ilişkin bulgular

	Sayı (N)	Yüzde (%)
Sosyal Mesafenin Sağlanmadığı Ofis vb. Kapalı Ortamlarda Oturma Düzeninde Değişiklik Yapılma Durumu		
Evet	149	32,1
Hayır	173	37,3
Ofis/Şube yerleşimi zaten sosyal mesafeye uygundu	142	30,6
Çalışan Sayısının Asgari (En Az) Sayıda Tutulması için Planlama Yapılma Durumu		
Evet	93	20,0
Hayır	371	80,0
Kullanılan Ekipmanların Çalışmaya Başlamadan Önce Günlük Olarak Genel Temizliğinin ve Dezenfeksiyonunun Yapılma Durumu		
Her zaman/Çoğu zaman	199	42,9
Ara sıra	114	24,6
Nadiren/Hiçbir zaman	151	32,6
Virüsten Korunma Amaçlı Kullanılmış Olan Maske, Eldiven vb. için Ayrı Bir Atık Kutusu Oluşturulma Durumu		
Evet	212	45,7
Hayır	252	54,3
Elle Temas Gerektirmeyen Çöp Kutularının Sağlanması		
Evet	184	40,1
Hayır	275	59,9
Su Sebilleri ve Çay Makineleri Kullanımının Durdurulması Durumu		
Evet	89	19,2
Hayır	363	78,2
İş yerinde su ve çay makinesi bulunmuyor	12	2,6
Tuvalet, Banyo ve Lavabolarda Yeterli Miktarda Kişisel Hijyen Malzemesinin Bulundurulması		
Her zaman/Çoğu zaman	281	60,6
Ara sıra	81	17,5
Nadiren/Hiçbir zaman	102	22,0
Tuvalet, Banyo ve Lavaboların Sıklıkla Dezenfekte Edilme Durumu		
Her zaman/Çoğu zaman	235	51,0
Ara sıra	103	22,3
Nadiren/Hiçbir zaman	123	26,7

Kargo çalışanlarının %86,4'ünün pandemi döneminde el yıkama sıklığı artmıştır. Çalışanların %43,8'i her zaman, %35,3'ü ise çoğu zaman arkadaşları ile arasında sosyal mesafe uygulamaya özen göstermektedir. Çalışanların %55,2'si ofis/şube vb. kapalı ortamlarda maskesini hiçbir zaman çıkarmamakta, %22,2'si ise

nadiren çıkarmaktadır. Çalışanların %38,1'i yemek yerken veya bir şeyler içmek istediğinde maskesini çenesinin altına/boynuna indirmekte iken %45,5'i çöpe atarak yeni bir maske kullanmaktadır.

Ankete katılanların %74,6'sı her zaman, %16'sı çoğu zaman KKD (maske, eldiven, siperlik vb,) kullanmakta ve %70,1'i maske türleri (Cerrahi, N95) arasındaki farkları bilmektedir. Kargo çalışanlarının kullandıkları kişisel koruyucu donanımlar incelendiğinde en fazla %96,3 oranla maske ve %29,7 oranla eldiven kullandıkları belirlenmiştir (Çizelge 9).

Çizelge 9: İSİG önlemlerine uyum ve KKD kullanımına ilişkin bulgular

	Sayı (N)	Yüzde (%)
El Yıkama Sıklığınızda Bir Değişiklik Oldu mu?		
Arttı	401	86,4
Azaldı	5	1,1
Önemli bir değişiklik olmadı	58	12,5
Çalışma Arkadaşlarınızla Aranızda Sosyal Mesafe Uygulamaya Özen Gösteriyor musunuz?		
Her zaman	203	43,8
Çoğu zaman	164	35,3
Ara sıra	49	10,6
Nadiren	19	4,1
Hiçbir zaman	29	6,3
Ofis/Şube vb. Kapalı Ortamlarda Maskenizi Çıkartıyor musunuz?		
Her zaman	12	2,6
Çoğu zaman	13	2,8
Ara sıra	80	17,2
Nadiren	103	22,2
Hiçbir zaman	256	55,2
Yemek Yemek veya Bir Şeyler İçmek İsteddiğinizde, Maskenizi Ne Yapıyorsunuz?		
Koluma/bileğime takıyorum,	19	4,1
Temiz bir poşete koyuyorum	21	4,5
Cebime koyuyorum	29	6,3
Çöpe atıp yenisini takıyorum	211	45,5
Çenemin altına/boyuma indiriyorum	177	38,1
Yakında bir yere bırakıyorum	7	1,5
Kişisel Koruyucu Donanım (Maske, Eldiven, Siperlik vb.) Kullanıyor musunuz?		
Her zaman	350	74,6
Çoğu zaman	75	16
Ara sıra	27	5,8
Nadiren	13	2,8
Hiçbir zaman	4	0,9
Maske Türleri (Cerrahi, N95) Arasındaki Farkları Biliyor musunuz?		
Evet	329	70,1
Hayır	140	29,9

Cinsiyet, yaş, eğitim durumu, iş yerindeki görev ve İSİG eğitim durumuna göre KKD kullanımının farklılık göstermediği tespit edilmiştir.

Ankete katılanların %70,1'i pandemi döneminde İSİG eğitimi aldığını, bunların %22,8'i ise İSİG eğitimini uzaktan aldığını ifade etmiştir. Ayrıca İSİG eğitimi alanların %78,65'i, eğitimde iş yeri temizliği ve düzeni, hijyen ve psikososyal risk faktörleri konularına değinildiğini ifade etmiştir (Çizelge 10:).

Çizelge 10: İSİG eğitimi ve içeriğine ilişkin bulgular

	Sayı (N)	Yüzde (%)
Pandemi Döneminde İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği (İSİG) Eğitimi Aldınız mı?		
Evet	329	70,1
Hayır	140	29,9
İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği (İSİG) Eğitimi Uzaktan mıydı?		
Evet	75	22,8
Hayır	254	77,2
İş Yeri Temizliği ve Düzeni, Hijyen ve Psikososyal Risk Faktörleri Konularına Değinildi mi?		
Evet	280	78,65
Hayır	76	21,34

İSİG eğitiminin çalışma arkadaşları ile sosyal mesafe uygulamaya özen gösterme, maskenin hijyen kurallarına uygun kullanımı ve maske türleri arasındaki farkları öğrenme açısından farklılık yarattığı belirlenmiştir. Ayrıca, pandemi döneminde İSİG eğitimi alanların, pandemi döneminin İSİG açısından başarılı bir şekilde yürütüldüğünü düşündüğü tespit edilmiştir.

Pandemi Dönemi Algı ve Tutumları ile İlgili Bulgular

Ankete katılanlar arasında alınan önlemleri yeterli görmeyenlerin oranı, yeterli görenlere göre daha yüksektir. Kargo çalışanlarının %60,6'sı virüs kapmış kişilerle temas etme riskinin çok yüksek olduğunu ifade etmektedir. Yine anket katılımcıları tarafından, çalışanların bir arada bulunduğu yer ve zamanlarda temizlik, hijyen ve sosyal mesafe kurallarına büyük oranda (%47,2) uyulduğu ve pandemi sürecinin işçi sağlığı ve iş güvenliği açısından başarılı bir şekilde yürütüldüğü daha yüksek oranlarda (%39,9) belirtilmiştir (Çizelge 11).

Çizelge 11: Pandemi dönemi algı ve tutumlarına ilişkin bulgular

	1		2		3		4		5	
	Sayı (N)	Yüzde (%)	Sayı (N)	Yüzde (%)	Sayı (N)	Yüzde (%)	Sayı (N)	Yüzde (%)	Sayı (N)	Yüzde (%)
Salgın Hastalıktan Korunmak için Alınan Önlemler Yeterli mi?	131	27,9	72	15,4	137	29,2	68	14,5	61	13,0
Mesleğiniz Nedeniyle Virüs Kapmış Kişilerle Doğrudan Temas Etme Riskiniz nedir?	34	7,2	34	7,2	59	12,6	58	12,4	284	60,6
Çalışanların Bir Arada Bulunduğu Yer ve Zamanlarda Temizlik, Hijyen ve Sosyal Mesafe Kurallarına Uyuluyor mu?	59	12,5	49	10,5	140	29,8	97	20,8	124	26,4
Pandemi Süreci İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Açısından Başarılı Bir Şekilde Yürütüldü mü?	90	19,2	58	12,4	134	28,6	84	17,9	103	22,0

1: Yetersiz/Çok Düşük/Hiçbir Zaman/Başarısız-5: Yeterli/Çok Yüksek/Her Zaman/Başarılı

Kargo çalışanlarının pandemi sürecinin yönetimine ilişkin toplumsal algılarına yönelik sorulara verdiği cevaplara göre T.C. Sağlık Bakanlığının açıkladığı verileri güvenilir bulanların oranı, güvenilir bulmayanlardan daha yüksektir. Uygulanan cezaların caydırıcılığının tedbirlere uyulmasında önemli bir etken olduğunu düşünenlerin oranı %53,2'dir. Ayrıca, çalışanlar %49,6 oranla salgın hastalığın bazı güçler tarafından organize edildiğini düşünmektedir. Salgının yakında kontrol altına alınacağını düşünenlerin oranı %47,1'dir. 1 Haziran ve 1 Mart tarihlerindeki normalleşme kararlarının yerinde olmadığını düşünenlerin oranı, bu kararları yerinde bulanlarınkinden yüksektir. Katılımcıların %80,6'sı toplumun COVID-19'dan yorulduğunu ve önlemlere uyma açısından gevşeme olduğu görüşüne katılmaktadır (Çizelge 12).

Çizelge 12: Pandemi sürecinin yönetimine ilişkin bulgular

	Kesinlikle katılmıyorum/ Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum/ Kesinlikle katılıyorum	
	Sayı (N)	Yüzde (%)	Sayı (N)	Yüzde (%)	Sayı (N)	Yüzde (%)
Sağlık Bakanlığının açıkladığı veriler güvenilirdir	155	35,3	106	24,3	177	40,4
Cezaların caydırıcılığı tedbirlere önemli bir etkindir	151	32,6	66	14,3	246	53,2
Salgın hastalık bazı güçler tarafından organize edilmiştir	128	28,2	100	22,1	225	49,6
Yakın gelecekte salgın kontrol altına alınır	108	23,5	135	29,3	217	47,1
1 Haziran ve 1 Mart normalleşme kararları yerindedir	175	38,5	120	26,4	160	35,1
Toplum COVID-19'dan yoruldu gevşeme var	42	9	48	10,4	373	80,6

Ankete katılanların %33,7'si Mart 2020-Haziran 2020 arasındaki ilk kapanma döneminde performans baskısı hissettiğini ifade etmiştir ki bu oran diğer dönemlere (Haziran 2020-Eylül 2020: 1. normalleşme dönemi; Eylül 2020- Mart 2021: 2. kapanma dönemi; Mart 2021-...; güncel normalleşme dönemi) göre en yüksektir (Çizelge 13:).

Çizelge 13: Pandemi sürecinde performans baskısına ilişkin bulgular

Dönemler	Sayı (N)	Yüzde (%)
Mart 2020-Haziran 2020 (ilk kapanma dönemi)	236	33,7
Haziran 2020-Eylül 2020 (normalleşme dönemi)	104	14,8
Eylül 2020- Mart 2021 (ikinci kapanma dönemi)	128	18,3
Mart 2021-... (güncel normalleşme dönemi)	71	10,1
Bu dönemlerin hiçbirinde performans baskısı hissetmedim	162	23,1

Kargo çalışanlarının %41,2'si hiçbir zaman mesleki risk faktörlerinin medyada yeterince yer bulmadığını düşünmektedir. Ankete katılanların %59,1'i mesleği nedeniyle kesinlikle aşı önceliği olması gerektiğini ifade etmektedir. Kargo çalışanlarının %26,7'si herhangi bir COVID-19 aşısını olabileceğini, %45,6'sı yapılacak aşya bağlı olarak tercihinin değişebileceğini, %27,7'si ise aşı olmak istemediğini belirtmişlerdir. Evinde ya da iş yerinde salgın hastalığa yakalanan kişilerin olduğunu bildirenlerin oranı %64,2 iken ankete katılanlardan %8,1'i COVID-19 hastalığına kendisinin yakalandığını ifade etmiştir. Çalışanların %48,3'u salgın hastalığa yakalanmaktan korktuğunu, %31,8'si ise korkmadığını belirtmiştir. (Çizelge 14).

Çizelge 14: Pandemi sürecinde performans baskısına ilişkin bulgular

	Sayı (N)	Yüzde (%)
Mesleki Risk Faktörlerinizin Medyada Yeterince Yer Bulduğunu Düşünüyor musunuz?		
Her zaman	44	9,4
Çoğu zaman	48	10,2
Ara sıra	85	18,1
Nadiren	99	21,1
Hiçbir zaman	193	41,2
Mesleğiniz Nedeniyle Aşı Önceliğinin Olması Gerektiğini Düşünüyor musunuz?		
Kesinlikle Katılmıyorum	28	6,0
Katılmıyorum	25	5,3
Kararsızım	82	17,5
Katılıyorum	57	12,2
Kesinlikle Katılıyorum	277	59,1
Aşı ile İlgili Aşağıdakilerden Hangisini Tercih Edersiniz?		
Herhangi bir marka aşısı olurum	125	26,7
Belli bazı marka aşıları olurum	214	45,6
Hiçbir marka aşısı olmam	130	27,7
Evinizde ya da İş Yerinizde Salgın Hastalığa Yakalanan Oldu mu?		
Evet	301	64,2
Hayır	130	27,7
Kendim hastalandım	38	8,1

Tartışma

COVID-19, çok kısa süre içerisinde tüm dünyaya yayılmış bir salgındır ve salgının yayılma hızını azaltmak için birçok ülke tedbirler almak durumunda kalmıştır. Salgının ilk dönemlerinde en yaygın uygulanan tedbir, seyahat kısıtlamalarına gidilmesidir (Digvijay S., Ankit Kumar, Pushpa, & Nagendra R., 2021). Bu durum evlerden dışarı çıkamayan insanları daha fazla internet alışverişine yönlendirmiş, bunun doğal bir sonucu olarak kargo sektöründe öngörülemeyen bir yoğunluk yaşanmıştır (Gezici Korten & Çelebi Gonidis, 2021)

Bu çalışma ile pandemi döneminin tüm zamanlarında faaliyetlerine devam eden ve farklı bölgelerde farklı kişilerle temas etme potansiyeli çok yüksek olan kargo sektöründe çalışanlarla ilgili İSİG uygulamalarında ne tür değişiklikler/düzenlemeler yapıldığı ve söz konusu çalışanların pandemi önlemleri, çalışma hayatındaki değişiklikler, aşı, mesleki riskler vb. hususlarla ilgili algı ve tutumları belirlenmeye çalışılmıştır.

Anket sonuçları, pandemi döneminde tüketici alışkanlıkları ve kargo/kurye sektörü ile ilgili yapılmış literatürdeki çalışmalara (Dönmez Topçuoğlu & Genç, 2021; Figliozzi & Unnikrishnan, 2021) paralel olarak, kargo sektöründe çalışanların çalışma sürelerinde ve hizmet verilen insan (ya da dağıtılan kargo) sayısında artış olduğunu göstermiştir.

İşverenler açısından maliyeti yüksek olmayan ve iş akışını bozmayacak İSİG tedbirlerinin (KKD kullanımı, sosyal mesafe sağlanması, alkol bazlı el antiseptiği bulundurulması, kullanılan ekipmanların dezenfeksiyonu vb.) büyük oranda uygulanabildiği görülmekle birlikte, sunulan hizmeti yavaşlatabilecek (mesai saatlerinin düzenlenmesi, çalışan sayısının asgari seviyede tutulması vb.) tedbirlere başvurulmadığı görülmüştür.

Çalışma kapsamında KKD kullanımının cinsiyet, yaş, eğitim durumu, iş yerindeki görev ve İSİG eğitim durumuna göre farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Özellikle İSİG eğitiminin KKD kullanımında herhangi bir farklılık yaratmamış olması, pandeminin günlük yaşamın her anında kendini hatırlatması ve KKD kullanımı ile ilgili diğer çevresel uyaranların varlığı ile açıklanabilir.

Ankete katılanların büyük çoğunluğunun (%70,1) pandemi döneminde İSİG eğitimi aldığı belirlenmiştir. İSİG eğitiminin en önemli katkılarından; çalışma arkadaşları ile sosyal mesafe uygulamaya özen gösterme, maskenin hijyen kurallarına uygun kullanımı ve maske türleri arasındaki farkları öğrenme hususlarında olduğu tespit edilmiştir. Ek olarak, bu süreçte İSİG eğitimi alanlar, pandemi döneminin İSİG açısından başarılı yürütüldüğünü düşünmektedir. Bu durum, alınması gereken önlemlerle ilgili bilgi seviyesindeki artışın, uygulanan tedbirlerle ilgili farkındalığı da artırdığını göstermektedir.

Meslekleri nedeniyle enfekte kişilerle temas etme risklerinin yüksek olduğunu düşünen kargo çalışanlarının, müşterilerini sosyal mesafe konusunda uyarmak zorunda kaldığı belirlenmiştir.

Aşı olmak istemeyen kargo çalışanları, hastalığa yakalanmaktan korkmamaktadır. Bu durum, literatürde toplumun aşı yaklaşımını olumsuz etkileyen faktörler arasında sayılan, “COVID-19'un zararsız doğası nedeniyle aşının yararsız görülmesi” (Troiano & Nardi, 2021) veya bu çalışma kapsamında belirlenen “ne kadar önlem alınırsa alınsın hastalığın bir şekilde bulaştığına inanılması” ile açıklanabilir.

Anket katılımcılarının büyük bir kısmı (%47,2), çalışanların bir arada bulunduğu yer ve zamanlarda temizlik, hijyen ve sosyal mesafe kurallarına uyulduğunu ve pandemi sürecinin İSİG açısından başarılı bir şekilde yürütüldüğünü ifade etmiştir. Benzer şekilde T.C. Sağlık Bakanlığının açıkladığı verileri güvenilir bulanların oranı, güvenilir bulmayanlardan daha yüksektir. Bu yaklaşımlar, literatüre paralel olarak (Arslan, Gökalp Yavuz, Özdemir, Güney, & Tuaç, 2021), kargo sektörü çalışanları nezdinde de ülkemizdeki kamu otoritesinin pandemi sürecini başarılı bir şekilde yönettiğini göstermektedir.

Kargo çalışanları arasında ilk kapanma döneminde (Mart 2020-Haziran 2020) performans baskısı hissedenlerin oranının (%33,7) diğer dönemlere göre yüksek olması, özellikle kapanma dönemlerinde tüketici alışkanlıklarındaki değişimin e-ticarete yönelme ve eve sipariş şeklinde gerçekleştiğini ortaya koyan çalışmalarla (Gezici Kortan & Çelebi Gonidis, 2021; Çakıroğlu, Pirtini, & Çengel, 2020) uyuşmaktadır.

Sonuç

Pandemi döneminde yoğun olarak çalışmalarına devam eden kargo sektöründe İSİG uygulamalarında yapılan değişiklikler/düzenlemeler ve söz konusu sektörde çalışanların tedbirler, çalışma şartlarındaki değişiklikler ve mesleki riskleri ile ilgili algı ve tutumları bu çalışma ile detaylı olarak araştırılmıştır.

Pandemi sürecinde çalışma sürelerinin artması, özellikle ilk kapanma döneminde performans baskısı hissetmeleri ve meslekleri nedeniyle yüksek bulaş riski taşımaları bakımından kargo çalışanlarının pandemiden olumsuz anlamda etkilendiği ancak kamu otoritesi tarafından belirlenen maske, mesafe ve hijyen tedbirlerine uyulması ve İSİG kapsamında yapılan eğitim ve uygulamalar ile bu olumsuzlukların giderilmeye çalışıldığı tespit edilmiştir.

Salgın hastalık dönemlerinde kargo çalışanlarının maruz kaldıkları bulaş riskini en aza indirebilmek için ilgili firmaların rota optimizasyonu yaparak dağıtım işbirliğine gitmesi, temassız teslimat uygulamasının geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması, İSİG tedbirlerinin sektörel ve mekânsal değişkenler en üst düzeyde dikkate alınarak belirlenmesi önerilmektedir. Ayrıca, Uluslararası Çalışma Örgütü, Dünya Sağlık Örgütü ve Avrupa Birliği gibi uluslararası kuruluşların COVID-19'un işle ilişkisini belirlemeye yönelik çalışmaları düzenli bir şekilde takip edilmeli ve mevzuatımızda bu yönde gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.

Bu önerilerin hayata geçirilmesi özellikle sonbahar ve kış aylarında diğer solunum yolu enfeksiyonlarındaki artış ile birlikte COVID-19 varyantlarının iş yerlerinde yaşatabileceği kaosu engellenmesi açısından oldukça önemlidir.

Extended Summary

Travel restrictions due to COVID-19 have directed people to more online shopping, and as a result, an unpredictable density has been experienced in the cargo sector.

This study aims to determine the changes in OHS practices related to cargo workers who continue working throughout the pandemic and have a very high potential to contact different people in different regions and their perceptions and attitudes regarding pandemic measures, vaccines, changes in working life, and occupational risks.

Within the scope of the study, an online survey was conducted with 469 cargo employees who are union members. The hypotheses established for the research questions were tested with the Chi-Square test, which examines whether two categorical variables are independent in influencing the test statistic.

The survey results showed an increase in the working hours of cargo workers and the number of people served (or cargo delivered).

It has been determined that OHS measures that do not burden the employer and will not disrupt the workflow were applied, but measures that may slow down or disrupt the service were not implemented.

It was determined that most respondents (70.1%) received OHS training during the pandemic. It has been revealed that the most important contributions of OHS education are; paying attention to social distancing with colleagues, using masks by hygiene rules, and learning the differences between mask types. In addition, those who received OHS training during the pandemic think that this period has been successfully carried out in terms of OHS. Also, most survey participants (47.2%) state that hygiene and social distance measures are followed when employees are together.

Cargo workers who do not want to be vaccinated are not afraid of contracting COVID-19. This situation can be explained by the belief that "the vaccine is considered useless due to the harmless nature of COVID-19", which is among the factors that negatively affect the vaccine approach of the society in the literature or the thought that the disease is transmitted somehow, no matter how many precautions are taken.

In the first shutdown (March 2020-June 2020), the rate of cargo workers (33.7%) who felt performance pressure is higher than in other periods in the pandemic. This outcome supports the studies that reveal that consumer habits have changed in the form of e-commerce and home ordering during the pandemic.

As a result, cargo employees stated that the pandemic adversely affected their workload, work stress, and health risks. However, they also thought that these risks were eliminated as much as possible with OHS precautions.

It is recommended to cooperate with distribution by optimizing routes, expanding contactless delivery practices, and determining OHS measures by considering sectoral and spatial variables at the highest level to minimize cargo workers' contamination risk.

In addition, the studies of international organizations such as the International Labor Organization, the World Health Organization, and the European Union to determine the relation of COVID-19 with work should be followed regularly, and necessary regulations should be made in national legislation.

Beyan

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı: Yazarların çalışmadaki katkı oranları eşittir.

Destek ve Teşekkür Beyanı: Çalışma herhangi bir destek almamıştır. Teşekkür edilecek bir kurum veya kişi bulunmamaktadır.

Çıkar Çatışması Beyanı: Çalışma kapsamında herhangi bir kurum veya kişi ile çıkar çatışması bulunmamaktadır.

KAYNAKÇA

- American College of Occupational and Environmental Medicine. (2020). Social Determinants of Health Are Needed in COVID-19 Risk Assessments for the Workforce. *Journal of Occupational and Environmental Medicine*, 62(11), 673-676.
- Arslan, O., Gökalp Yavuz, F., Özdemir, Ş., Güney, Y., & Tuac, Y. (2021). COVID-19 Verilerinin İstatistiksel Analizi, Modellenmesi ve Olası Risk İndeksinin Geliştirilmesi. *COVID-19 ve Toplum: Salgının Sosyal, Beşeri ve Ekonomik Etkileri* (s. 41-41). Ankara: TÜBİTAK.
- Ateş, Z. G. (2020). COVID-19'un İşveren İş Sağlığı ve Güvenliği Konusunda Alması Gereken Önlemlere Etkisi. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(38), 161-179.
- Baker, M. G., Peckham, T. K., & Seixas, N. S. (2020). Estimating the burden of United States workers exposed to infection or disease: A key factor in containing risk of COVID-19 infection. *PLoS ONE*, 15(4).
- Biddlestone, M., Green, R., & Douglas, K. (2020). Cultural orientation, power, belief in conspiracy theories, and intentions to reduce the spread of COVID-19. *British Journal of Social Psychology*.
- Birleşik Krallık Sendikalar Kongresi. (2022). *Covid-19: An Occupational Disease*. <https://www.tuc.org.uk/research-analysis/reports/covid-19-occupational-disease> adresinden alındı
- Bozdağ, C. (2021). Kargo Hizmetlerinde Çalışanlar Açısından İş Sağlığı ve Güvenliği Koşulları: COVID 19 Pandemisinin Etkileri. *Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: Üsküdar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü İş Sağlığı ve Güvenliği Anabilim Dalı.
- Çakıroğlu, I., Pirtini, S., & Çengel, Ö. (2020). COVID-19 Sürecinde ve Post-Pandemi Döneminde Yaşam Tarzı Açısından Tüketici Davranışlarının Değişen Eğilimi Üzerine Kavramsal Bir Çalışma. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(37), 81-103.
- Çalışma Genel Müdürlüğü. (2021). *Çalışma Hayatı İstatistikleri*. Ankara: T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı.
- Digvijay S., P., Ankit Kumar, Y., Pushpa, C., & Nagendra R., V. (2021). Modelling work- and non-work-based trip patterns during transition to lockdown period of COVID-19 pandemic in India. *Travel Behaviour and Society*, 24, 46-56.
- Dokuz8Haber Sitesi. (2020). *Koronavirüs günlerinde kargo işçileri*. <https://dokuz8haber.net/emekdunyasi/koronavirus-gunlerinde-kargo-iscileri> adresinden alındı
- Dönmez Topçuoğlu, D., & Genç, E. (2021). COVID-19 Pandemi Sürecinin Kargo Sektörü Çalışanlarının İşe Yönelik Tutumlarına Etkisi: PTT Örneği. *Optimum Ekonomi ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 8(2), 373-396.

- Dünya Sağlık Örgütü. (2020). *Surveillance case definitions for human infection with novel coronavirus (nCoV): interim guidance v1*.
<https://apps.who.int/iris/handle/10665/330376> adresinden alındı
- Evrensel İnternet Gazetesi. (2020). *Koronavirüs sürecinde kargo işçileri: Bir kargo paketine en az 20 kişi temas ediyor*.
<https://www.evrensel.net/haber/400411/koronavirus-surecinde-kargo-iscileri-bir-kargo-paketine-en-az-20-kisi-temas-ediyor> adresinden alındı
- Figliozzi, M., & Unnikrishnan, A. (2021). Home-deliveries before-during COVID-19 lockdown: Accessibility, environmental justice, equity, and policy implications. *Transportation Research Part D*, 93(4).
- Gezici Korten, F., & Çelebi Gonidis, D. (2021). COVID-19 Pandemisinin Gıda Perakende Sektörüne Etkilerinin Analizi ve Geleceğe Yönelik Çözüm Önerilerinin Geliştirilmesi. *COVID-19 ve Toplum: Salgının Sosyal, Beşeri ve Ekonomik Etkileri* (s. 50-50). Ankara: TÜBİTAK.
- Habertürk İnternet Gazetesi. (2020). *Kargo şirketinde 50 kişi karantina altına alındı!*
<https://www.haberturk.com/son-dakika-kargo-sirketinde-korona-kargo-sirketinde-50-kisi-karantina-altina-alindi-2686733> adresinden alındı
- Hawkins, D. (2020). Social Determinants of COVID-19 in Massachusetts, United States: An Ecological Study. *Journal of Preventive Medicine & Public Health*, 53, 220-227.
- Hawkins, D., Davis, L., & Kriebel, D. (2021). COVID-19 deaths by occupation, Massachusetts, March 1-July 31, 2020. *American Journal of Industrial Medicine*, 64(4), 238-244.
- Kurgat, E. K., Sexton, J. D., Garavito, F., Reynolds, A., Contreras, R. D., Gerba, C. P., . . . Reynolds, K. A. (2019). Impact of a hygiene intervention on virus spread in an office building. 222(3), 479-485.
- Medyascope Haber Sitesi. (2020). *Kargo çalışanları: "Günde en az 200 paket dağıtıyoruz, bize potansiyel virüs taşıyıcısı gibi davranılıyor"*.
<https://medyascope.tv/2020/03/27/kargo-calisanlari-gunde-en-az-200-paket-dagitiyoruz-bize-potansiyel-virus-tasiyicisi-gibi-davraniliyor/> adresinden alındı
- ODTÜ Afet Yönetimi Uygulama ve Araştırma Merkezi. (2021). Türkiye'nin Afet Risk Yönetimi 23. Yuvarlak Masa Toplantısı. Orta Doğu Teknik Üniversitesi.
- Robert, D., & Miller, K. (2010). *Sick at Work: Infected Employees in the Workplace During the H1N1 Pandemic*. Washington, DC: Institute for Women's Policy Research.
- T.C. Sağlık Bakanlığı COVID-19 Bilgilendirme Platformu. (2020). *Covid-19 Bilgilendirme Platformu*. <https://covid19.saglik.gov.tr/> adresinden alındı

- T24 İnternet Gazetesi. (2020). *Artan iş yükü, Koronavirüs tehlikesi, 12 saati aşan mesai; kargo çalışanlarından çağrı var: Acil ihtiyaç ürünleri dışında kargo taşımak istemiyoruz.* <https://t24.com.tr/haber/artan-is-yuku-koronavirus-tehlikesi-12-saati-asan-mesai-kargo-calisanlarindan-cagri-var-acil-ihtiyac-urunleri-disinda-kargo-tasimak-istemiyoruz,872580> adresinden alındı
- Troiano, G., & Nardi, A. (2021). Vaccine hesitancy in the era of COVID-19. *Public Health, 194*, 245-251.
- TÜBİTAK. (2021). Covid-19 ve Toplum: Salgının Sosyal, Beşeri ve Ekonomik Etkileri Sorunlar ve Çözümler. <https://www.tubitak.gov.tr/sites/default/files/Covid19veToplum/index.php> adresinden alındı
- WeCope. (2020). Wearing masks and face covers as social responsibility during the COVID-19 pandemic. *Eubios Journal of Asian and International Bioethics, 30(5)*, 197-198.